զաղթականութեանց Աֆրիկէի եթովպական կողմանց. բայց Մենելիքի առած նոր դիրքն նպաստաւոր չէ Իտալացւոց:

Ամսոյս մէջ Պոնաբարդեան գերդաստանին գլուխ՝ Ցերոնիմոս Նաբոլէոն իշխանին մեռնելովն՝ Գաղղիոյ պոնաբարդեան կուսակցութիւնը միացաւ, եւ իշխանին անդրանիկը՝ Վիկտոր իշխան այժմ գլուխ է նոյն գերդաստանին եւ թեկնածու Գաղղիոյ: Թէեւ հայրն զՎիկտոր իշխանը ժառանգութենէ զրկելով՝ ժառանգ դրած էր երկրորդ որդին՝ Լուդովիկոս իշխանը.

† ԿՈՄՍ ՀԵԼՄՈՒԹ ՖՈՆ ՄՈԼԹՔԷ

բայց վերջինս ճանչցաւ իւր եղբօր իրաւունքը:

Գերմանիոյ համար մեծ կորուստ է հռչակաւոր ՄՈԼԹՔԷ սպարապետին մահը, որ ամսոյս 24ին՝ առանց հիւանդութեան՝ կաթուածէ մեռաւ:

Կոմս Հելմութ Մոլթքէ (Hellmuth v. Moltke) ծնած է 1800, Հոկտ. 26ին Մեքլեմպուրկի Փարխիմ (Parchim) քաղաքին: Իւր զինուորական ուսումն Քոփէնհակ առաւ, եւ դանիական բանակին մէջ սպայ եղաւ 1818ին, եւ յաջորդ տարին օլտէնպուրկեան զնդին մէջ մտաւ: Մոլթքէ քիչ մ՚ետքը թողլով իւր այս երկրորդ հայրենիքը՝ դարձաւ ի Բրուսիա, ուր 1832ին, Մարտ 30ին իբրեւ առաջին-տեղակալ աւագ զօրապետաց կարգին մէջ մտաւ, եւ 1835ին զօրագլուխ անուանուեցաւ:

Այս միջոցէն ետքը Հելմութ Մոլթքէ բրաւ իւր ճամբորդութիւնն ի Տաճկաստան, ուր չորս տարի կեցաւ. Նոյն գրքով մ՚ալ 1841ին հրատարակած է յետոյ իւր Փոքր Ասիոյ ճամբորդութեան արդիւնքը: Եգիպտական-տաճկական պատերազմին ժամանակ օգնական եղաւ Հաֆիզ փաշա սպարապետին: Բայց երբ Մեծնայ քով Իպրահիմ փաշա 1839, Յունիս 24ին յաղթեց Տաճկաց, նոյն տարին մեռնելով նաեւ Մահմուտ Բ. Սուլթանը՝ փոխուեցաւ քաղաքական դիրքն. եւ Մոլթքէ իւր բրուսացի ընկերաց հետ նոյն տարին Սեպտ. 9ին ճամբայ ելաւ հայրենիք դառնալու:

Երբ ետքը՝ 1858 Հոկտեմբերին մեռաւ Բրուսիոյ աւագ սպարապետն՝ զօրավարն Ռայհէր (v. Reyher), անոր յաջորդ եղաւ Մոլթքէ, եւ առով գլուխ անցաւ Բրուսիոյ բանակին: Այս ժամանակէն կը սկսի իւր հռչակաւոր գործոց շարքը, որովհետեւ 1864, 1866 եւ մանաւանդ 1870—1871 տարիներուն մէջ իւր ցուցուցած պատերազմական հանճարովն եւ յաջողութեամբք եղաւ աշխարհիս ծանօթ ամէնէն հռչակեալ զօրավարներէն, եւ դարուս վերջին կիսուն՝ ամէնէն մեծ ռազմագէտը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ — Ռուսական դպրոցներն ի Կաւկաս. 129:

ՀՆԱԽՕՍԱԿԱՆ — Էջմիածին. 136: (Պատկերաւ:)

ԹԻԼԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ — Քնայք ժողովրդապետին ջրաբուժական դարմանը. 144: (Պատկերաւ:)

ՄԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ — Ստոյն-Կալիսթենեայ (Pseudo-Callisthenes) *վարուց Աղեքսանդրի ուսումնասիրութիւնք. 147:*

ԳՐԱԿԱՆ — Հայերէն ձեռագիրք Վիեննայի կայսերական գրատան. 149:

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԱՌՆՒՏՐԱԿԱՆ — Քարիւղի արդիւնաբերութիւնն ու առուտուրն ի Ռուսաստան. 152:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ 154:

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ՄԱԹԻՍԻ ՏԱՄՆՈՒՎԵՑԸ. Պատմական վէպ. 155:

ԱՅԼԵՒԱՅԼՔ

ՆՈՐԱԼՈՒՐՔ — Աստեղագիտաց ժողով ի Փարիզ. 159:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ — Նապաստակներէ վնասուած պտղատու ծառերը պահպանելու միջոց. 159: — Կոնակը տաք պահել. 159:

ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ — Հսկայ լրագիր մը. 159:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ *159: (Պատկերաւ:)*

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԽՄԲԱԳԻՐ

Հ. ՌԱՓԱՅԷԼ Վ. ՊԱՐՈՆՉ

ՎԻԵՆՆԱ · ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

digitised by A.R.A.R.@